

Jaarverslag 2023 Zelfregiecentrum Nijmegen

zelfregiecentrum
NIJMEGEN

*Niets over ons
zonder ons*



*belangen
behartiging*

www.zrcn.nl • Sint Jorisstraat 72 • 651 TD Nijmegen • 024 7511120

zelfregiecentrum
NIJMEGEN

*Bij de INLOOP kun
je even op verhaal komen*



ontmoeting

www.zrcn.nl • Sint Jorisstraat 72 • 651 TD Nijmegen • 024 7511120

zelfregiecentrum
NIJMEGEN

*We sluiten aan bij
jouw wensen, talenten
en mogelijkheden*



zelfregievraag

www.zrcn.nl • Sint Jorisstraat 72 • 651 TD Nijmegen • 024 7511120

zelfregiecentrum
NIJMEGEN

*'Op basis van mijn eigen
ervaringen kan ik anderen
weer helpen'*



*ervarings
deskundigheid*

www.zrcn.nl • Sint Jorisstraat 72 • 651 TD Nijmegen • 024 7511120

Inhoud

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Bevorderen van zelfregie	4
1.1 Ontmoeten	4
1.1.1 Inloop	
1.1.2 Ontmoetingsactiviteiten	
1.2 Training	7
1.2.1 Jezelf presenteren	
1.2.2 Training Die ken ik	
1.2.3 Overige training	
1.3 Workshops	8
1.4 Coaching	9
1.5 Inzetten ervaringsdeskundigheid	9
1.6 Oefentuin: zelfregie in de praktijk	9
1.7 Onderwijsproject	11
Hoofdstuk 2 Belangenbehartiging	12
2.1 Collectieve belangenbehartiging	12
2.1.1 Inclusie/ VN-verdrag	
2.1.2 Wmo	
2.1.3 Wonen	
2.1.4 Toegankelijkheid	
2.1.5 Werkgroep Onderling Sterk	
2.1.6 Wmo Denktank	
2.2 Participatieraad	20
Hoofdstuk 3 Bedrijfsvoering	21
3.1 Communicatie	21
3.2 Organisatie	23
3.3 Organisatie in beeld	24

Inleiding

Het verslagjaar stond bestuurlijk in het teken van bezinning op de (nabije) toekomst van Zelfregiecentrum Nijmegen (ZRCN). Dat gebeurde onder leiding van experts in bestuurlijke en organisatorische vraagstukken van de Sesam Academie. Dit traject werd ons aangeboden door wethouder Cilia Daemen.

In acht sessies hebben een kernteam van bestuur en directie een streep aan de horizon geschetst en een toekomstagenda gemaakt. In de 'streep aan de horizon' staat onder meer, dat werken aan zelfkennis, zelfvertrouwen en zelfherstel in onze visie centraal staat, in een omgeving die de deelnemer uiterst welkom heet.

Onderwerpen van de toekomstagenda zijn onder meer: helder positioneren, zichtbaarheid vergroten, effect meten van wat we doen, versterken van onze netwerken en aanhaken bij gebiedsgericht werken.

Bestuur en directie hebben op 4 april een heidag gehad, om oriënterend te kijken naar de toekomst van het ZRCN. Gedurende het hele traject is ook twee keer gesproken met alle geledingen van de organisatie (30 juni en 21 september).

Als ZRCN hebben we ook veel energie gestoken in het Actieprogramma Inclusie. Er is daarbij veel aandacht uitgegaan naar de thema's toegankelijkheid en wonen. Voor het organiseren van de inzet van ervaringsdeskundigen zijn ons extra middelen toegekend. Deze middelen zijn ook bestemd om de Coalitie voor Inclusie te faciliteren om uit te groeien tot een brede beweging.

In het najaar hebben wij ons 10-jarig jubileum gevierd met de publicatie van een reeks interviews in De Gelderlander, waarbij telkens iemand van het Zelfregiecentrum een Bekende Nederlander interviewde. Voor bezoekers hebben we voor het eerst een programma met workshops en kennis-sessies gemaakt. En voor onze medewerkers hebben we een feestdag georganiseerd (15 september).

In het verslagjaar hebben we afscheid moeten nemen van twee boegbeelden van het Zelfregiecentrum: Jan Troost en Jan Boers. Wij zullen hen node missen.

Het bestuur is in het verslagjaar 8 keer bijeengewees. Er vonden in 2023 geen mutaties in de bezetting plaats.

Wim Hompe,

Voorzitter ZRCN

Hoofdstuk 1

Bevorderen van zelfregie

1.1 Ontmoeten

	2023	2022	2021
Bezoekers ontmoetingsactiviteiten	424	410	396

Ontmoeting omvat zeer diverse zaken als de inloop, de Bruisende Vrijdag (creatieve workshops en lunch), eet-activiteiten (Wereld Eetcafé, Pannenkoekencafé, Eet mee bij het ZRC), beweegactiviteiten (wandelgroep, meditatie) en de Zomervitamines (zomerprogramma).

1.1.1 Inloop

De inloop is iedere dag van 9.30 uur tot 12.00 uur. Een deel van de bezoekers is bekend en komt op vaste dagen binnenlopen. Mensen hebben meestal een beperking of kwetsbaarheid en dat heeft gevolgen voor hun leven. Ze zijn de regie kwijtgeraakt of zijn zoekende hoe ze weer invulling willen geven aan hun leven. Aan tafel een spelletje spelen of wat kleuren kan een laagdrempelige manier zijn om in contact met anderen te treden. Rond het middaguur wordt meestal soep gegeten.

Sinds 2020 geven we onze inloop op een andere manier vorm. We zijn geïnspireerd door de *Self Determination Theory*. Dit betekent in het kort: we zetten de vraag van onze bezoekers centraal: Wat wil je? (*autonomie*) We onderzoeken hoe we die vraag kunnen beantwoorden en werken daarbij aan het versterken van kennis en vaardigheden (*competenties*). Daarbij leggen we verbinding met andere onderdelen van ons centrum, of met bezoekers en vrijwilligers onderling (*verbinden*). Door deze drie gebieden aandacht te geven ondersteunen we onze bezoekers optimaal bij het krijgen van meer zelfregie.

Passende omgeving

De meeste bezoekers geven aan contact te willen met anderen. Ze zoeken een toegankelijke omgeving. Meestal vinden mensen vinden het prettig om een praatje te maken. Soms is dat lastig en zoekt men een andere manier om in contact te treden. Sommige mensen komen naar de inloop om meer te weten te komen over het Zelfregiecentrum. In een aantal situaties werd tijdens het gesprek duidelijk dat er een gerichte vraag is. Van alle nieuwe contacten werd ongeveer de helft direct doorverwezen naar individuele coaching. Bij iedere gast wordt meegedacht.

Iedere dag een andere invulling

Op maandag, woensdag en donderdag werden er vaak spelletjes gespeeld. Op woensdag breidden de gastheren het spelletjesaanbod uit. Afhankelijk van de mensen die binnen zijn is gezocht naar een passend en leuk spel. Op donderdag werd gezamenlijk met een stagiaire het spel over positieve gezondheid gespeeld. Dit spel heet: Alles Op Tafel. Het was een mooie manier om alle aspecten van gezondheid spelenderwijs te bespreken, zoals zingeving. Veel mensen vinden het fijn om op een creatieve wijze deel te nemen aan de inloop. Op de Bruisende Vrijdag zijn er meerdere creatieve activiteiten.

De creatieve vormen zijn een hele fijne, aanvullende vorm om op een andere manier contact te maken en iets over jezelf te laten zien.

Aantallen

Er komen gemiddeld 25 mensen per week bij de inloop. Er hebben zich 35 nieuwe mensen gemeld bij de inloop. Daarnaast zijn er verschillende gesprekken gevoerd met bekende mensen, die op zoek waren naar een andere rol of taak binnen het Zelfregiecentrum. Iedere dag zijn er andere gastvrouwen en gastheren aanwezig. Op donderdag is nieuwe gastheer gestart, maar in de loop van het jaar gestopt en overgegaan naar de rol van stagiaire.

1.1.2 Ontmoetingsactiviteiten

De activiteiten van Ontmoeten worden bezocht door een groep bezoekers met een licht verstandelijke beperking, psychische kwetsbaarheid, autisme of niet aangeboren hersenletsel. Bekend- en vertrouwdheid met de begeleiding (coördinator, vrijwilligers en stagiairs) van het Zelfregiecentrum en de behoefte aan het opbouwen van contacten maakt dat de deelnemers het centrum bezoeken. Aansluiting bij reguliere stads- en wijkactiviteiten op het gebied van ontmoeten of sporten is voor mensen met een licht verstandelijke beperking niet vanzelfsprekend.

In 2023 hebben 69 deelnemers gebruik gemaakt van het activiteiten aanbod van Ontmoeten. Van deze 69 deelnemers zijn er 50 bekend en 19 nieuw. 14 vrijwilligers en 2 stagiairs hebben hun schouders gezet onder de organisatie van de activiteiten. Op het Zelfregiecentrum worden deelnemers gestimuleerd om ideeën aan te dragen over de invulling of de organisatie van het activiteiten aanbod.

Leefstijlgroep, 6 deelnemers. Een gesprek over leefstijl en gezond leven. Het gaat over hoe je denkt, beweegt en eet. Eens in de maand maken we met elkaar een vegetarische maaltijd of gezonde hapjes. Tijdens de leefstijlgroep zijn de deelnemers op supermarktsafari geweest, waarbij er door speelse oefeningen aandacht was voor gezonde voeding en economisch boodschappen doen. De leefstijlgroep is iedere donderdag van 14.00 - 16.00 uur. Ook waren er sport- en beweeglessen bij de Kristallisschool onder begeleiding van een buurtsportcoach. Het sporten is door de gemeente in het voorjaar van 2023 stopgezet, dit was een flinke domper voor de deelnemers. Er is onderzocht of er andere mogelijkheden tot sporten in de buurt zijn. Helaas heeft dat er niet toe geleid dat er elders gesport kan worden.

Wandelgroep Kiek ons Gaon, 14 deelnemers. Om de week wordt er gewandeld op de zaterdagochtend. Lengte van de wandelingen zijn 7 à 8 kilometer die in twee uur tijd gelopen worden. De wandelingen worden begeleid door de coördinator Ontmoeten en twee vaste vrijwilligers. Naast sportief bezig zijn staat gezelligheid centraal. Na de wandeling wordt er op gezette tijden gezamenlijk geluncht of soep gegeten.

Aan Tafel, 25 deelnemers. Elke donderdagavond wordt er van 17.00 – 19.00 uur gezamenlijk gegeten. Per avond komen er 14 deelnemers. Centraal staat elkaar ontmoeten bij een eetactiviteit. Een kok en twee vrijwilligers bereiden een maaltijd en soms helpen deelnemers mee. Eens per maand worden er pannenkoeken gegeten. Twee keer per maand staat er een vegetarische maaltijd op het menu.

Bij het Werelds koken maken we een uitstapje naar een gastland, waarbij er traditionele gerechten worden gegeten uit het betreffende land. Dit aangevuld met een informatief programma over het land.

Kookgroep, 8 deelnemers. Wekelijks op de woensdagavond treffen de deelnemers elkaar in de keuken van het Zelfregiecentrum. Onder begeleiding van een vrijwilliger en stagiair wordt er een menu samengesteld en worden de boodschappen gedaan.

Het merendeel van de deelnemers kookt thuis (op de woonvorm) weinig of niet. Het samen bedenken, kopen van boodschappen en bereiden van een maaltijd vergroot het zelfvertrouwen.

Wervelende Woensdag, 5 deelnemers. Op de woensdagmiddag liggen er spelletjes en creatieve materialen klaar. Een vrijwilliger verzorgt samen met een stagiair creatieve activiteiten waar de deelnemers aan mee kunnen doen. Activiteiten die regelmatig op het programma staan: quiz-tijd, wandeling met opdrachten, bingo en 'verhaal aan tafel'.

Toneelcursus, 7 deelnemers. De spelers van het Nijmeegs Stadstheater komen tweewekelijks bij elkaar op de donderdagavond van 19.30 - 21.00 uur. Deelnemers en begeleiders brachten op het podium van GVO de Klup het toneelstuk "Diner for Five" ten tonele. De regie van het toneelstuk lag in handen van Jan Bredie en Joris Luijten. Ongeveer 30 personen hebben genoten van de voorstelling.

Zomervitamines, 20 deelnemers. Veel deelnemers hebben moeite met de zomervakantie omdat het reguliere aanbod dan stopt. De Zomervitamines biedt de deelnemers toch de mogelijkheid om mensen te ontmoeten. Dit jaar konden de deelnemers kiezen uit o.a. een NS-wandeling, een picknick bij het Waalstrand of een uitstapje per trein naar Zwolle. Ook was er een creatieve middag waarbij de deelnemers een gestippeld schilderijtje mee naar huis konden nemen. In de aanloop naar de Zomervitamines worden er tips voor activiteiten gevraagd aan de deelnemers, die -indien mogelijk- in het programma worden opgenomen.

Op Reis, 18 deelnemers. Met de trein is de groep vertrokken naar het hoge noorden en heeft in Harlingen de oversteek gemaakt naar Terschelling. Van vrijdag 26 mei t/m maandag 29 mei 2023 verbleven de deelnemers en de begeleiders in een Stayokay hostel.

Het samen reizen, eten en slapen in een onbekende omgeving geeft de deelnemers een stimulans om buiten hun comfortzone te treden. Ook het ondernemend vermogen van de deelnemers wordt aangesproken om nieuwe activiteiten te ontplooiën. Er was een vol programma en de groep heeft genoten van het verblijf op dit mooie Waddeneiland.

1.2 Training

	2023	2022	2021
Deelnemers aan trainingen	60	58	85

1.2.1 Jezelf presenteren

Zelfregiecentrum Nijmegen biedt sinds 2013 trainingen Jezelf Presenteren aan. Deze zijn gebaseerd op het streven naar empowerment en op de methodiek van het Oplossingsgericht Werken. Hierbij proberen deelnemers in kleine stapjes hun persoonlijke doel te bereiken. Dit vormt een leidraad gedurende de cursus. Tijdens de vijf bijeenkomsten van twee uur oefenen de deelnemers met concrete presentatieopdrachten en een rollenspel waarvan zij mede de inhoud kunnen bepalen aan de hand van hun eigen doel. Iedereen die zich in allerlei situaties beter wil leren presenteren, kan zich aanmelden voor de training. Jezelf Presenteren wordt bij wijze van deskundigheidsbevordering aangeboden aan nieuwe gastdocenten binnen het Onderwijsproject. Zij vertellen hun eigen verhaal in gastlessen aan steeds wisselende en soms omvangrijke groepen leerlingen en studenten. De training is twee keer gegeven, in april en mei. De training leverde veel op voor het geven van gastlessen en was ook bruikbaar voor het voeren van sollicitatiegesprekken, informele gesprekken en assertiviteit.

1.2.2 Training Die ken ik

In de training “Die ken ik” hebben mensen met een licht verstandelijke beperking hun sociale netwerk in kaart gebracht. Deelnemers kregen o.a. inzicht in wie zij allemaal kennen, welke hulpbronnen er in de wijk aanwezig zijn en bij wie zij kunnen aankloppen voor steun en hulp. De training werd gegeven door Allart van Sparenburg.

1.2.3 Overige training

Training Assertiviteit

Deze training, die tot doel heeft dat de deelnemers leren opkomen voor zichzelf zonder de relatie met de ander te schaden, is twee maal gegeven door Ferry aan 11 mensen.

Training Mindfulness

De training mindfulness is voorjaar 2023 gegeven aan 9 mensen. Er ontstond een wachtlijst van 5 mensen, waarvan 2 mensen door de trainer individueel zijn gecoached.

Training Dru Yoga

De training Dru Yoga, die wordt verzorgd door Jos Kersten, is op woensdagen aan 16 mensen gegeven.

1.3 Workshops

	2023	2022	2021
Deelnemers aan workshops	66	44	36

Om ons 10-jarig jubileum te vieren organiseerden we in het najaar van 2023 gratis kennissessies en workshops. Nieuwe en vertrouwde bezoekers konden op deze manier op een leuke en laagdrempelige manier kennismaken met verschillende onderwerpen die bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling en/of het vergroten van welzijn. Het was waardevol om op deze manier kennis en ervaringen met elkaar uit te wisselen. Daarnaast was het een leuke manier om nieuwe bezoekers kennis te laten maken met ons centrum.

De belangstelling was groot: 49 mensen namen 71 keer deel aan een of meer workshops. Voor de helft van de deelnemers was een workshop de eerste kennismaking met ons Zelfregiecentrum. Een aantal van hen is daarna ook aan andere activiteiten gaan deelnemen.

Thema's van de workshops waren:

Slecht slapen & Stress, hoe werkt dat?

Ontdek je kwaliteiten en valkuilen

Lezing 'Mijn persoonlijke ontwikkeling'

Wat geeft jouw leven zin?

Nee leren zeggen

Omgaan met verlegenheid

Hoe doseer ik al die prikkels?

Breng je sociale netwerk in kaart

Workshop rouw en verlies

Deze workshop is in voorjaar 2023 gegeven op initiatief van een ervaringsdeskundige coach.

Zij is verlies- en rouwtherapeut. Ook in 2024 zal zij deze thematische workshops blijven geven.

1.4 Coaching

Aantal deelnemers	2023	2022	2021
Coaching	104	101	92

Coaching

Met coaching willen we als Zelfregiecentrum Nijmegen deelnemers ondersteunen in hun persoonlijke ontwikkeling, zodat zij effectiever worden in het realiseren van hun persoonlijke doelen. Coaching begint met een ontwikkelingsbehoefte of leervraag op eigen regie. De vragen of behoeftes, die de deelnemers hebben zijn heel divers van aard en complexiteit. We komen o.a. vragen tegen op het vlak van:

- Empowerment: versterken van eigenheid en innerlijke kracht;
- Omgaan met stress en grenzen aanvoelen, herkennen en aangeven;
- Effectiever omgaan met lastige situaties, 'lastige' mensen;
- Loopbaanstappen zetten; heroriëntatie op (vrijwilligers)werk;
- Omgaan met verlies en rouw in brede zin (verlies van dierbaren, werk, gezondheid, van sociale contacten
- Balans vinden in het leven en zingeving.
- Structuur en organisatie aanbrengen in het eigen alledaagse leven.
- Of een combinatie hiervan.

Door de inzet van vrijwillige coaches, die gespecialiseerd zijn in loopbaanvraagstukken en verlies en rouw, hebben we onze dienstverlening kunnen versterken. Hierdoor zijn we nog beter in staat om aan te sluiten bij de vraag. Dit geldt ook voor ondersteuning op het vlak van mindfulness. Al jaren wordt vanuit het ZRC door een gecertificeerd trainer de Mindfulness-training aangeboden en uitgevoerd. Sinds 2023 biedt zij naast training ook individuele coaching aan.

In 2023 hebben coaches gesprekken gevoerd met 104 deelnemers. Sommige deelnemers zijn (tussentijds) doorverwezen naar specialistische trajecten (loopbaanvraagstuk, verlies en rouw) en hebben dus op meerdere thema's coaching gekregen.

Een deel van de trajecten is in 2023 afgerond; een deel loopt verder in 2024.

Sinds 2023 krijgen de coaches ondersteuning in de vorm van een zeswekelijkse intervisiebijeenkomst. Hierin worden ervaringen, twijfels en vragen gedeeld. Op deze wijze draagt het Zelfregiecentrum bij aan de professionalisering van de coaches.

Naast de verschillende vormen van coaching die hierboven zijn genoemd, doen we ook coaching on the job. Vrijwilligers die werkzaam zijn binnen het Zelfregiecentrum op het gebied van facilitaire zaken, begeleiden van de VerrijkKring, krijgen begeleiding op maat. Op een persoonlijke manier werken we gedurende aan verdere ontwikkeling van vaardigheden en kwaliteiten. De coach helpt de vrijwilliger om de taken en werkomgeving goed te begrijpen en doelen te stellen.

1.5 Inzetten ervaringsdeskundigheid

Het inzetten van ervaringsdeskundigheid heeft twee doelen: het stimuleren van mogelijkheden waarbij mensen hun ervaring met het hebben van een beperking kunnen inzetten voor anderen en het belang aantonen van ervaringsdeskundigen naast professionals.

Buurtteams

De buurtteams bieden laagdrempelige zorg en ondersteuning bij herstel en participatie aan wijkbewoners die dat nodig hebben. Op initiatief van Ixta Noa en het Zelfregiecentrum maken vanaf 2022 betaalde ervaringsdeskundige medewerkers deel uit van de buurtteams.

In januari heeft het Zelfregiecentrum een presentatie gehouden voor buurtteam Nieuw West over het aanbod van het Zelfregiecentrum en in oktober voor nieuwe medewerkers binnen alle buurtteams. Het Zelfregiecentrum nam met een dergelijke presentatie deel aan de wijk safari in Centrum-Oost en aan een bijeenkomst over psychische kwetsbaarheden voor studenten en professionals aan de Radboud Universiteit. Het informeerde ook huisartsenpraktijk Thermion in Lent over het aanbod en de mogelijkheden tot wederzijdse samenwerking.

Regionale contacten

De coördinator Inzet eigen ervaring nam deel aan drie bijeenkomsten met Ixta Noa, RIBW en de Kentering en aan twee bijeenkomsten over inzet van ervaringsdeskundigheid in de regio Gelderland-Zuid. Zij nam ook deel aan een training van MEE Gelderse Poort over het ervaren van autisme en aan een symposium van Unit Academie over kwaliteiten van mensen met autisme. Zij volgde een netwerkbijeenkomst over zelfregie door de lokale Coalitie voor Inclusie en een netwerkbijeenkomst van de landelijke Coalitie voor Inclusie over o.a. inclusief onderwijs en sociale netwerken. Zij nam deel aan een werkconferentie over inclusief wonen in cultureel centrum de Lindenberg. Zij bezocht de open dag van de Krachtlounge in Wijkcentrum Hatert. De coördinator Ervaringsdeskundigheid werkte mee aan een bijeenkomst van stagiaires van Saxion Hogeschool over sociale toegankelijkheid en aan een interview voor het gesproken tijdschrift Moet je Horen.

HAN Ervaringsdeskundigheid

In september 2021 startte de opleiding Associate Degree Ervaringsdeskundigheid in Zorg en Welzijn aan de HAN. Het Zelfregiecentrum was betrokken bij het ontwikkelen van deze opleiding en begeleidde stagiaires in het eerste en tweede jaar. Een stagebegeleider nam in januari, mei en oktober deel aan sessies voor Praktijkbegeleiders om stage-opdrachten te begeleiden en te beoordelen.

1.6 Oefentuin: zelfregie in de praktijk

Naast de vertrouwde trainingen en coaching, krijgt onze 'oefentuin' in 2023 steeds meer vorm. Bezoekers die een zelfregievraag hebben kunnen hier in ons centrum aan werken. Zij kunnen meedoen aan activiteiten, maar ook een rol vervullen, zoals; gastheer/vrouw, medewerker receptie, keukenmedewerker, werken in de tuin, etc, etc. Tijdens deze werkzaamheden krijgen zij coaching en begeleiding en werken zij aan: Zelfkennis, zelfvertrouwen, zelfherstel en een veilig sociaal netwerk. Hierdoor vergroten zij hun zelfregie in de praktijk.

In 2023 zijn we gestart met het ontwikkelen van een methodiek voor de oefentuin, in 2024 ronden we deze af.

1.7 Onderwijsproject

Medewerkers van het Onderwijsproject gaan aan de hand van interactieve werkvormen in gesprek met leerlingen en studenten over het leven met een fysieke beperking of psychische kwetsbaarheid. Daarmee bereiden we studenten voor op hun stage of werk. We laten leerlingen en studenten met opdrachten enigszins praktisch ervaren hoe het is om een beperking te hebben. We profileren ons op het thema zelfregie dat een steeds belangrijker plaats inneemt in het beroepsonderwijs. We beïnvloeden de beeldvorming en maken mogelijke vooroordelen over mensen met een beperking bespreekbaar. De gastlessen sluiten zoveel mogelijk aan bij een thema, de leefwereld en het ontwikkelingsniveau van de leerlingen en studenten.

Nieuw in 2023

Vanaf januari 2023 komt een groep gastdocenten maandelijks bijeen om het Onderwijsproject uit te breiden en te professionaliseren. Deze Actiegroep Professionalisering Onderwijsproject geeft vernieuwingen in het Onderwijsproject vorm en bespreekt de maandelijks vergaderingen van het Onderwijsproject voor. Binnen de Actiegroep is aandacht besteed aan de werving van nieuwe gastdocenten, scholen en opleidingen via een artikel in de Brug en door de actualisering van de folders en tekst van de website. We hebben werkvormen ontwikkeld, de taken voor gespreksleider geformuleerd, huisregels opgesteld voor gastdocenten, evaluatieformulieren herzien en de deelname aan gastlessen en vergaderingen geïnventariseerd. Verder is een enquête over stigmatisering aan de orde gekomen en het opzetten van workshops voor professionals die we in 2024 willen geven. De belangstelling hiervoor hebben we gepeild met een artikel in de externe nieuwsbrief en een enquête bij de buurtteams.

In 2023 hebben we voor het eerst twee workshops Persoonlijk Burgerschap verzorgd voor ROC-studenten van 45 verschillende opleidingen. Hierdoor kunnen zij binnen het Zelfregiecentrum als maatschappelijke organisatie kennis maken met het leven van mensen met een beperking en kunnen wij onze doelgroep uitbreiden met studenten van buiten de zorg. Door de positieve evaluatie van de pilot, maken wij nu structureel deel uit van het programma Persoonlijk Burgerschap. Met 16 gastlessen hebben we voor het tweede jaar deelgenomen aan de module Student Meets Patient voor studenten Geneeskunde en Biomedische Wetenschappen van de Radboud Universiteit.

In 2023 hebben we in totaal 45 gastlessen gegeven. We gaven 10 lessen in het basisonderwijs, 3 in het mbo, 15 in het hbo en 17 in het wo. Dit aantal is hoger dan de 42 gastlessen in 2022. Er is een workshop niet doorgegaan in het hbo door een gebrek aan aanmeldingen.

Deskundigheidsbevordering

Vijf nieuwe gastdocenten hebben in de maandelijks vergadering van het Onderwijsproject geoefend met het vertellen van hun eigen verhaal. We hebben werkvormen geoefend over autisme en prikkelverwerking. Een gastdocent heeft een deskundigheidsbevordering gegeven over neurodiversiteit en conceptueel denken. We hebben aandacht besteed aan het thema een stille klas.

Samenstelling projectteam

De intensieve werving heeft elf nieuwe gastdocenten opgeleverd. Door persoonlijke omstandigheden konden negen nieuwe en ervaren gastdocenten helaas niet in het Onderwijsproject blijven. Het totaal aantal gastdocenten is met twee toegenomen.

Hoofdstuk 2

Belangenbehartiging

2.1 Collectieve belangenbehartiging

Het Zelfregiecentrum is vertegenwoordigd in de adviescommissie JMG (Jeugd, Maatschappelijke opvang en Gehandicaptenbeleid), die het college gevraagd en ongevraagd adviseert over het beleid op de genoemde drie terreinen. Daarnaast spreken we in bij raadscommissies, voeren we politieke lobby en nemen we deel aan de Nijmeegse Coalitie voor Inclusie, de klankbordgroep Welzorg en het Regionaal Adviesorgaan Doelgroepenvervoer (RAD). Ook zijn we vertegenwoordigd in de projectgroep 'Iedereen doet mee', die het proces begeleidt rond de uitvoering van het Actieprogramma Inclusie. Elke maand hebben we een intern beleidsoverleg om acties te bepalen en zaken op elkaar af te stemmen.

2.1.1 Inclusie / VN-verdrag

In 2022 is een projectgroep tot stand gekomen, om het actieprogramma 'Iedereen doet mee' op gang te brengen en te houden. Dit actieprogramma is in de periode 2021-2024 leidend voor de invoering van het VN-verdrag Handicap in Nijmegen. Het bevordert inclusie voor inwoners met een beperking en/of chronische ziekte.

De projectgroep is in het verslagjaar negen keer bijeen geweest. Er is een Plan van aanpak opgesteld met onder meer kaders, doelstellingen, rollen, taken en verantwoordelijkheden. Er is ook hard gewerkt aan de begroting van drie ton. Voor het eerste jaar was het nog een hele opgave om dat budget te besteden. We hebben geconstateerd dat we niet moeten schromen om 'organisatiekracht' in te kopen.

Er is in het verslagjaar sterk ingezet op toegankelijkheid in brede zin: fysiek, auditief, visueel, maar ook toegankelijkheid van informatie en sociale toegankelijkheid. Zo heeft het Regionaal Platform Ervaringskennis (RPE) een onderzoek gedaan naar de sociale toegankelijkheid van cultuur- en sportvoorzieningen.

In de week van toegankelijkheid vonden verschillende activiteiten plaats. Zo deed het Nijmeegse college van b&w een ervaringstocht bij Muzieum, was er een Masterclass Eigen Regie en betrok Onderling Sterk Nijmegen ambtenaren op het stadhuis bij een spel over positieve gezondheid. De projectgroep Toegankelijkheid van het ZRCN reikte de Toegankelijkheidspluim uit aan boekwinkel Dekker v/d Vegt.

Op 12 oktober hebben we een presentatie gehad van de directeur van Ongehinderd. Zij vullen en onderhouden een website en app waarop de toegankelijkheid van gebouwen te zien is. Wij opteren om hier voor Nijmegen ook gebruik van te maken. Besluitvorming hierover vindt in 2024 plaats. Dat geldt ook voor het opnieuw in het leven roepen van een Stimuleringsregeling Toegankelijkheid, die eigenaren van gebouwen royaal tegemoet komt in de kosten voor het optimaal toegankelijk maken van het gebouw.

ZRCN kreeg een bedrag voor het verbinden van belangenbehartigers, maatschappelijke organisaties, ervaringsdeskundigen en mensen met ervaringskennis die zich hard maken voor het VN-verdrag handicap. Een andere opdracht betreft het verbreden, faciliteren en bestendigen van de inzet van ervaringskennis op het gebied van inclusie en toegankelijkheid.

Op 11 december is in cultureel centrum De Lindenberg een werkconferentie gehouden over inclusief wonen. Zie verder onder 'wonen'.

Er komt een nieuwsbrief van de gemeente, samen met de Coalitie voor Inclusie, zodat er meer bekendheid kan worden gegeven aan behaalde resultaten.

In gesprek met de politiek

In het voorjaar hebben we gesprekken gevoerd met raadsfracties, om bij te praten over inclusie, toegankelijkheid, tekort aan rolstoel-plus-woningen en onze zorg over het bereiken van een ondergrens bij Welzijn, doelgroepenvervoer en hulp bij het huishouden.

2.1.2 Wmo

Voortgang 'Samen werken, samen sterk'

Jos Kersten is 28 maart naar een middag voor professionals over stadsdeelprogrammeren in Lindenholt geweest. Hij heeft daar kenbaar gemaakt dat het Zelfregiecentrum een rol zou kunnen spelen bij de onderwerpen 'lekker in je vel' en 'jezelf kunnen redden bij problemen'. Een dag later was er een directeurenoverleg hierover. Ook deze bijeenkomsten was er gelegenheid om verbinding tussen de wijk en het Zelfregiecentrum te leggen.

Huishoudelijke hulp

We hebben op 18 januari ingesproken over de beleidsvisie hulp bij het huishouden. De vraag naar huishoudelijke hulp zal met 40% toenemen. Er wordt gesproken over een forse bedreiging van de houdbaarheid van ons stelsel. We hebben ervoor gepleit om voor hulp bij het huishouden, hulpmiddelen Wmo en doelgroepenvervoer een worst-case-scenario te maken, juist om voorbereid te zijn op verdere negatieve tendensen.

Advies over mensen met een LVB

We hebben meegewerkt aan een JMG-advies, waarin we naar Rotterdams voorbeeld pleiten voor het vroeger herkennen van personen met een licht verstandelijke beperking, zodat de dienstverlening hierop kan worden aangepast.

Er is sprake van een LVB bij een IQ-score tussen de 50 en 85 én een beperkt aanpassingsvermogen. Mensen met licht verstandelijke beperking vallen vaker dan gemiddeld voortijdig uit in het onderwijs. Ze zijn langer dan gemiddeld uitkeringsafhankelijk en raken vaker dakloos en/of verslaafd. Wanneer de situatie op één of meer levensdomeinen niet op orde is, is de kans om in de criminaliteit terecht te komen groter dan gemiddeld.

Mensen met een licht verstandelijke beperking zijn moeilijk te herkennen. Je ziet het niet aan de buitenkant waardoor vaak verkeerde hulp wordt ingezet. Het kan voorkomen dat mensen dieper in de problemen raken door niet-passende hulp. Mensen met een LVB worden vaak overvraagd in de huidige complexe maatschappij. Eenzaamheid onder mensen met een LVB is groot: een op de drie voelt zich wekelijks eenzaam. Een algemene aanname is dat mensen met een LVB oververtegenwoordigd zijn bij de meeste gemeentelijke loketten. Dit zijn nu eenmaal de plekken waar inwoners komen die hulp nodig hebben. JMG adviseert:

- Verzamel kennis en deskundigheid over deze doelgroep op een centrale plek en geef training aan dienstverleners van alle gemeentelijke diensten en loketten.

- Streef naar een meer integrale benadering bij de aanpak van de problemen van deze doelgroep. Zodat eventuele collectieve voorzieningen ook tot de mogelijkheden gaan behoren.
- Introduceer Nijmegen breed een test om vast te stellen of een persoon tot de categorie LVB behoort. De zogenaamde SCIL-test wordt in dit verband vaak en succesvol toegepast.
- Onderzoek de aantallen en de effecten van de hulp van Buurtteams aan mensen met LVB.
- Onderzoek de participatie van mensen met LVB in de wijk om eenzaamheid te voorkomen.

Uitvoeringsoverleg Wmo

We ijveren voor een uitvoeringsoverleg klassieke Wmo, in elk geval voor huishoudelijke hulp en wonen (er zijn al een regionale klankbordgroep hulpmiddelen en een adviesraad doelgroepenvervoer). Jos brengt dat ook 7 december in bij overleg met werkgroep zorg PvdA. Jos heeft hierover ook contact met De Kentering, om krachten te bundelen.

Welzorg

In het verslagjaar is de regionale klankbordgroep Welzorg, die wij als Zelfregiecentrum voorzitten, slechts eenmaal bijeen gekomen, op 12 juli. Welzorg en de contractmanager van de gemeente zitten dan mee aan tafel. We bespreken vooral signalen van klanten. Deze gaan over lange wachttijden (leveringen of realiseren aanpassingen), gebrekkige communicatie, bejegening, planning en organisatie (o.a. ontbreken van voor een reparatie benodigde materialen in de bus).

Als Zelfregiecentrum hebben we een standpunt ingenomen over contractverlenging van Welzorg met twee jaar. Wij zijn om twee redenen niet tegen contractverlenging. Bij elke aanbesteding heb je te maken met opstartproblemen en kinderziektes. Daar zitten we nu niet op te wachten. Bovendien zou je als gemeente nu al worden geconfronteerd met hogere inkooprijzen voor hulpmiddelen. Echter, dat wil niet zeggen dat wij tevreden zijn over de kwaliteit van de dienstverlening van Welzorg. Wij zijn van mening dat daar scherp toezicht op moet blijven. We zouden ook twee voorwaarden aan contractverlenging willen stellen:

- Welzorg heeft een klantvolgsysteem dat verre van optimaal is. Doordat niet goed is gedocumenteerd wat de geschiedenis is van een klant met zijn hulpmiddel, ontstaat er voortdurend miscommunicatie. Er wordt gewerkt aan een nieuw klantvolgsysteem, maar dat wordt in fasen opgeleverd. De gemeenteraad zou als voorwaarde aan contractverlenging kunnen stellen, dat dit proces danig moet worden versneld. Tenslotte had het systeem al *up to date* moeten zijn bij het begin van het contract.
- We zijn niet geïnteresseerd in de gemiddelde klanttevredenheid. Dat is niets zeggend. Het gaat ons om de tevredenheid van klanten uitgesplitst naar makkelijke (veruit het grootste deel) en moeilijke vragen. De gemeente als inkoper kan strikte eisen aan de rapportage stellen. Zo kan een beeld worden verkregen van klanttevredenheid, waar je als opdrachtgever op kunt sturen.

Als aandachtspunten voor een nieuwe aanbesteding hebben wij genoemd:

- Welzorg heeft contracten met een aantal 'leveranciers van voorkeur'. Bij deze leveranciers wordt een hoge korting op hulpmiddelen verkregen, wat commercieel interessant is. De gemeente betaalt immers een vastgesteld bedrag per hulpmiddel. Voor Welzorg is het dus aantrekkelijk om een bepaald merk hulpmiddel toe te wijzen (bijvoorbeeld een Dietz), omdat de winstmarge daarmee hoger is. Die keuze is puur geld gedreven, want de klant kan bijvoorbeeld al 20 jaar een ander merk hulpmiddel hebben (bijvoorbeeld een Permobil).

Alle aanpassingen die de klant nodig heeft, kunnen gegarandeerd op die Permobil worden aangebracht. Bij de Dietz moet dat opnieuw uitgevonden worden. Dat is precisiewerk en tijdrovend. Hier lijdt het belang van de klant (adequaat hulpmiddel, leversnelheid, gezondheid) onder het financieel belang van Welzorg. Bij een nieuwe aanbesteding zou de prikkel feitelijk precies andersom moeten zijn: hoe sluit ik als leverancier zo goed mogelijk aan bij de klant.

- Wij zijn voorstander van het contracteren van meerdere leveranciers, zoals ook aanbevolen door de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Een beleidsmedewerker van Ieder(in) gaf aan dat Eindhoven voor een raamcontract gaat waarin vier aanbieders meedoen, waarbij het functioneel advies van de ergotherapeut leidend is. Er is dan een grotere keuzevrijheid en gezonde concurrentie.

Jos Kersten is op werkbezoek geweest bij Welzorg in Raamsdonkveer. Het is een groot bedrijf met gigantische hallen en een callcenter van zo'n 150 personen. De indruk is dat er vooral aandacht is voor het logistieke proces en minder voor de menselijke maat.

2.1.3 Wonen

Najaar 2023 verscheen een onderzoek van Companen naar de woonbehoefte van mensen met een fysieke beperking. Het onderzoeksrapport bevat een aantal duidelijke conclusies. Zo is het huidige aanbod van rolstoelgeschikte woningen vooral voor eenpersoonshuishoudens, terwijl er ook veel paren zijn (25%) en grotere huishoudens (30%). Verder lijkt het totale aanbod aan rolstoelgeschikte woningen te krap voor de vraag. Daarom zijn verder gaande prestatie-afspraken tussen gemeente, corporaties en huurders nodig. De huidige rolstoeltoewijzingscommissie moet bovendien meer maatwerk leveren in overleg met de klant. Daarnaast hebben zo'n 180 mensen in Nijmegen behoefte aan een extra ruime woning vanwege de afmetingen van de rolstoel, zogenaamde rolstoel-plus-woningen. In Nijmegen is op dit moment geen enkele rolstoel-plus-woning aanwezig. Deze uitkomsten bieden een goede onderbouwing voor nadere actie. Het onderzoek wordt aangehaald in de startnotitie voor een woonzorgvisie.

Door bij nieuwbouw uit te gaan van inclusief ontwerpen, worden de gebouwde woningen toegankelijk voor de meeste mensen in de samenleving. Het verdient aanbeveling om ook bestaande woningen aan te passen. Dit draagt bij aan de sociale participatie van mensen met een beperking. Want op die manier kunnen zij gemakkelijk op bezoek bij burens, vrienden en familie, niet gehinderd door drempels.

Op 11 december is in cultureel centrum De Lindenberg een werkconferentie gehouden over inclusief wonen. Inleider was Ed Bijman, Amsterdams architect die door een auto-ongeluk van een rolstoel gebruik moet maken. Hij is nauw betrokken bij het ontwikkelen van een nieuwe NEN-norm: een overkoepelende richtlijn van alle eerdere richtlijnen zoals de ITS (Integrale Toegankelijkheids Standaard). Plenair heeft Jos Kersten een samenvatting gegeven van de uitkomsten van het woonbehoefte onderzoek onder mensen met een beperking. Er waren drie deelsessies: 1 over toegankelijk wonen, 1 over toegankelijkheid in je buurt en 1 over de inclusieve wijk. De actiepunten die hier uit voortkwamen worden apart nog uitgewerkt.

2.1.4 Toegankelijkheid

Jan Troost heeft op 11 januari ingesproken over het Handboek Nijmegen Toegankelijk. Hij stelde: “We vinden het een goed idee om een knip te maken tussen het Handboek Nijmegen Toegankelijk, dat gaat over de stoepen en de straatjes, en toegankelijkheid in brede zin. We steunen het plan van het College om een startnotitie te maken voor dat bredere beleid.” Hij heeft daarbij ook aandacht gevraagd voor het stoppen met het toevoegen van shared space in de stad. Deze ‘gedeelde ruimte’ is niet inclusief. Op 1 februari heeft de gemeenteraad twee belangrijke moties over toegankelijkheid aangenomen: één over ontwerpen voor iedereen (design for all) en één over toe te passen normen, zoals de Integrale Toegankelijkheids Standaard (ITS) of NEN-normen.

Op 4 april hebben we ingesproken over een toegankelijke voetgangersbrug over de ingang van de Waalhaven. We benadrukten dat er al kosten zijn gemaakt en toonden begrip voor de politieke afweging die moet worden gemaakt. “Wij zijn er overigens faliekant op tegen om een niet-toegankelijke brug te realiseren. Dan zou je het verkeerde signaal afgeven. Dan moet je nee verkopen aan veel ouderen die slecht ter been zijn, ouders met kinderwagens, mensen met een conditiehandicap, een energiehandicap, iedereen die in een rolstoel zit of die een scootmobiel heeft. Dan mogen alleen zij die recht van lijf en leden zijn de brug over. Ik zou niet graag de brugwachter zijn om dat leger ‘andersbewegenden’ naar de route om de Waalhaven heen te verwijzen.”

Puntsgewijs alle activiteiten van de projectgroep Toegankelijkheid vanaf de zomer op een rij:

- We hebben een presentatie gekregen over het definitief ontwerp voor het Valkhof Museum. We hebben commentaar gegeven op de fysieke toegankelijkheid. Zo ook vertegenwoordigers van blinden en slechtzienden en doven en slechthorenden
- Organiseren en inhoudelijke bijdrage geleverd aan de conferentie inclusief wonen in Nijmegen
- Samen met Club Goud bezoeken met ervaringsdeskundigen afgelegd aan de bibliotheek, Afrikamuseum, Schemerlichtfestival, de Lindenberg, Lux en adviesgesprek gehad met de Lindenberg om de toegankelijkheid te verbeteren
- Studenten van Saxion begeleid over een onderzoek naar sociale toegankelijkheid van het station en de stationsomgeving en ervaringsdeskundigen aangedragen
- We hebben kennis gemaakt met de stationsmanager Anton de Kleyn. Hij gaat ons in een vroeg stadium betrekken bij zaken over de openbare ruimte.
- Inbreng gehad over het stationsgebied o.a. de verandering om over te steken van Schaeck Mathonsingel, geleidelijnen bij de 5-knoop, de bebouwing bij de 5-knoop en Metterswane
- De oversteek bij het station wordt op redelijk korte termijn voorzien van een zebrapad en een vluchtheuvel. In een later stadium: een aankomende bus wordt met zowel licht als geluid aangekondigd.
- Ervaringsdeskundigen hebben samen met Mobycon knelpunten opgehaald in de openbare ruimte en openbare gebouwen, 2 bijeenkomsten samen met ambtenaren en Mobycon bijgewoond over wie deze knelpunten kan oplossen
- Gesprek met de brandweer gehad over de brandveiligheid in het algemeen en in de brandveiligheid van het ZRCN in het bijzonder
- Gesprekken gehad over de toegankelijkheid van het nieuwe station Heyendaal
- Een inleiding gehouden voor jongeren over toegankelijkheid in de nachtcultuur in Club Novia in Nijmegen
- Projectgroep toegankelijkheid is 3 maal bij elkaar geweest

- Werkbezoeken afgelegd om meer te leren over het prikkelarm organiseren van bijeenkomsten
- Een laatste bezoek ter controle op toegankelijkheid gebracht aan wijkcentra en sportzalen en – daar waar van toepassing – een toegankelijkheidssticker uitgedeeld.
- Een toegankelijkheidspluim uitgereikt aan Dekker vd Vegt
- De folder over de projectgroep toegankelijkheid geactualiseerd
- Een schriftelijke reactie geleverd over de toegankelijkheid van de Griftdijk
- Een bijdrage geleverd aan een artikel in de Gelderlander in december over de toegankelijkheid van de nachtcultuur
- Ervaringsdeskundigen aangedragen op verzoek van de gemeente Nijmegen voor een gesprek over de nachtcultuur
- Ervaringsdeskundigen van het ZRCN hebben meegedacht met studenten van de HAN over een toegankelijk festivaltoilet voor mensen, die liggende verzorging nodig hebben en een bijdrage geleverd aan een artikel van de HAN hierover
- Een bijdrage geleverd aan de Week van de toegankelijkheid
- Diverse toegankelijkheidsonderzoeken gedaan door ervaringsdeskundigen van openbare gebouwen en – waar van toepassing – toegankelijkheidsstickers uitgereikt
- Aandacht gevraagd voor de toegankelijkheid van de Groene Corridor op een bijeenkomst bij de gemeente Nijmegen
- Een inhoudelijke bijdrage geleverd in de stuurgroep van het Regionaal Platform Ervaringskennis voor het onderzoek naar de sociale toegankelijkheid van sport en cultuur en ervaringsdeskundigen aangeleverd.
- Aanwezig geweest op een bijeenkomst bij de Radbouduniversiteit over de toegankelijkheid van de universiteit
- Een inleiding gehouden op de Radbouduniversiteit wat het Zelfregiecentrum kan doen voor mensen met psychische kwetsbaarheid
- Aanwezig geweest op een landelijke bijeenkomst van de Coalitie voor Inclusie
- Aanwezig geweest op een bijeenkomst op de Radbouduniversiteit over toegankelijkheid van musea.
- Overzicht aangeleverd van toegankelijke toiletten 's nachts en het verzoek gedaan aan de gemeente om deze op de app van hoge nood te plaatsen
- De verkiezingslocaties zijn voor de verkiezingen voor de provinciale staten op 15 maart 2023 getoetst op toegankelijkheid.

2.1.5 Werkgroep Onderling Sterk

De werkgroep Onderling Sterk Nijmegen zet zich in voor de belangenbehartiging van mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB). Of mensen, die moeilijk lerend zijn. Het principe is door en voor mensen met een LVB. Leden van de werkgroep nemen deel aan alle overleggen binnen het Zelfregiecentrum. Ook praten leden van de werkgroep met beleidsmakers van de gemeente Nijmegen en welzijns- en zorgorganisaties om invloed uit te oefenen.

Onderling Sterk heeft met 2 mensen meegedaan aan de Prokkel-verkiezingstraining.

Het doel is dat mensen met een LVB als vrijwilliger op het stembureau aan de slag gaan.

In samenspraak met gemeente Nijmegen en de Prokkel hebben we 2 koppels met en zonder beperking met elkaar kunnen verbinden. De werkgroep is steeds vaker in contact met de nieuwe

projectleider lokale inclusie van de gemeente Nijmegen. Het is een prettige ontwikkeling, dat ervaringsdeskundigen met een LVB vaker betrokken worden bij beleidsuitvoeringen. De zorg en ondersteuning in het sociale domein zou nog beter kunnen aansluiten op mensen met een LVB. De werkgroep Onderling Sterk voelde zich gesteund door het advies van de commissie JMG, die verbeterpunten voorstelde met betrekking tot de doelgroep LVB.

Verder zetten leden van Onderling Sterk zich blijvend in voor gezonde leefstijl, armoede, deelname aan cultuur (Waalzinnig Festival), onderzoek ten behoeve van mensen met een LVB, begrijpelijke informatie en (arbeids)participatie.

De werkgroep Onderling Sterk heeft in 2023 de volgende nieuwe dingen gedaan:

- Een gesprek met de politieke partijen met aandacht voor mensen met een LVB.
- Deelname week van de toegankelijkheid het spel 'positieve gezondheid' gespeeld
- Deelname aan de week van het inclusief sporten i.s.m. buurtsportcoaches.
- Een 'Prokkel Op Pad' wandeling met beleidsambtenaren inclusie, gezondheid
- Film Paul gekeken en gesproken over zelfregie in de liefde, seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld.
- Deelname aan de regionale prokkel: wandeling met directeuren van Divosa
- Deelname nieuw landelijk project over technologie en mensen met een verstandelijke beperking
- Deelname leden werkgroep aan het landelijk congres De SamenSterkDag in Zwolle
- een gastles op het ROC Nijmegen gegeven over het leven van mensen met een LVB
- Deelname onderzoek van het College van de Rechten van de Mensen extra nadelen voor mensen met een beperking en huidskleur, afkomst of geloof.
- Deelname project met maatschappelijke impact van Stichting Future Proof

Iedere maand is er een vergadering geweest. In 2023 konden alle vergaderingen live doorgaan. Er is meer aandacht voor inclusie en meedoen in de samenleving.

Er is meer bewustwording dat meedoen voor mensen met LVB niet vanzelfsprekend is. De verschillende leefgebieden: gezondheid, wonen, werken, onderwijs, inkomen en vrijetijdsbesteding.

Helaas hebben we afscheid moeten nemen van een zeer gewaardeerd lid, vice-voorzitter Jan Boers. Hij overleed onverwachts. I.v.m. verhuizing hebben we afscheid genomen van Ingeborg Nieuwpoort. We hebben 1 nieuw lid mogen verwelkom.

2.1.8 Wmo Denktank

De WMO-denktank houdt zich bezig met de collectieve belangenbehartiging. Mensen delen ervaringskennis en nemen verschillende achtergronden mee, zoals een licht verstandelijke beperking, een lichamelijke beperking of een psychische kwetsbaarheid.

De Denktank verstevigde het contact met de adviescommissie JMG. Het is belangrijk dat er een korte lijn is tussen het officiële adviesorgaan voor de WMO en de leden van de WMO-Denktank. Zo kunnen signalen afgegeven worden en voorgenomen beleid van de gemeente gevolgd en beïnvloed worden.

Inzet belangenbehartiging

De leden van de WMO Denktank hebben een bijdrage geleverd aan de Lokale Inclusie-Agenda van de gemeente Nijmegen. Leden worden betrokken vanuit hun rol als ervaringsdeskundige en belangenbehartiger. De leden ervaren in hun dagelijkse leven of beleid werkelijk tot inclusie en / of participatie leidt. Leden horen of zien of goede zorg beschikbaar blijft voor mensen met een beperking. De Denktank vraagt daarbij aandacht voor mensen met een beperking in de leeftijdsgroep van 30-65 jaar. In beleidstukken gaat aandacht vaak naar andere doelgroepen. De denktank heeft extra aandacht voor de ontwikkelingen op het gebied van de GGZ. Het stopzetten van de zorg vanuit RIBW heeft veel gevolgen gehad voor de zorg aan cliënten.

We dragen uit dat het belangrijk is om ervaringskennis en deskundigheid bij de start van nieuw of ander beleid blijvend te betrekken.

In 2023 kreeg het onderwerp 'sociale toegankelijkheid' speciale aandacht. Twee mensen van de WMO Denktank werkten mee aan de 2 onderzoeken binnen de gemeente Nijmegen. Welke (onzichtbare) drempels ervaren mensen bij deelname aan culturele of sportactiviteiten? Daarnaast werd er meegewerkt aan een onderzoek naar de sociale toegankelijkheid van het Stationsgebied Nijmegen.

In de landelijke media komt er steeds meer aandacht voor het VN-verdrag Handicap. Bijvoorbeeld door een programma als Knoop en de Leeuw. Ook in de politiek komt de inclusieve samenleving hoger op de agenda. Over deze ontwikkeling zijn wij positief.

Intern en extern netwerk

De Denktank heeft zich actief bezig gehouden met het meldpunt rondom Welzorg. Regelmatig zijn er signalen geweest, die vanuit het Zelfregiecentrum gebruikt zijn ten behoeve van verbeterlagen in gemeentelijk beleid en inspraak bij de politiek.

Het Huis van Compassie vierde haar 10-jarig bestaan met diverse feestelijke activiteiten. Vanuit de Denktank was er een afgevaardigde.

Zorgbelang Inclusief verzamelde input voor het Regionaal Zorgakkoord. Zij haalde onder andere bij de Denktank ervaringen en bevindingen op.

In 2023 heeft de Denktank deelgenomen aan verschillende bijeenkomsten. De bijeenkomsten hadden raakvlakken met o.a. inclusie, inzet van ervaringsdeskundigheid en de ontwikkelingen in de ggz-zorg. Denk bijvoorbeeld aan het Pepper Congres, Symposium Uniek Talent of het Symposium Waan-Zinnig.

We hebben 1 nieuw lid, Stefanie Alkemade mogen verwelkomen. Stagiaire Eefje van den Heuvel sloot aan als 2e jaars student van de HAN, Social Work. Van twee gewaardeerde leden moesten we door overlijden afscheid nemen: van Maria Jovanovic en Jan Boers.

2.2 Participatieraad

De Participatieraad adviseert de directie, zowel gevraagd als ongevraagd over het beleid en de uitvoering. De directeur van het ZRCN zit als gesprekspartner bij de vergadering. De raad vertegenwoordigt deelnemers en vrijwilligers van het ZRCN. De leden komen dan ook uit deze twee groepen. Daarnaast is er een onafhankelijk voorzitter.

Adviseren en meedenken

- *Lange-termijnkoers ZRCN:* directie en bestuur hebben onder begeleiding van de externe Sesamacademie nagedacht over de lange-termijnkoers. De Participatieraad heeft dit proces gevolgd en hierover gesproken met de directeur. De voorzitter heeft deelgenomen aan meerdere bijeenkomsten hierover.
- *Zichtbaarheid ZRCN:* Hierover wordt ook uitgebreid gebrainstormd in de vergadering. De voorzitter heeft met een bestuurslid gesproken over de zichtbaarheid van het ZRCN.
- *Omgangsvormen:* De voorzitter heeft met het bestuur gesproken over ontmoeten, sociale contacten en gelijkwaardigheid binnen de organisatie. Ook werd in dit gesprek gesproken over de positie van de Participatieraad. Daarnaast is er mee gedacht over omgangregels.
- *Digitaal Aanbod:* De Participatieraad heeft de directie geadviseerd om naast de live-activiteiten en ook een digitaal aanbod te verzorgen. We hebben ook geadviseerd om live bijeenkomsten en digitale bijeenkomsten van elkaar te scheiden.

Brievenbus

In de centrale ontmoetingsruimte hangt een brievenbus. Daarbij staan evaluatieformulieren. De brievenbus ontving vier evaluatieformulieren. De reacties zijn overwegend positief.

Ontvangen suggesties:

- *Veiligheid:* Een verzoek voor een brandoefening én een inventarisering van de huidige BHV-ers. De huidige lijst is verouderd. Dit is door de directie opgepakt.
- *Autisme, LVB en dakloos:* er is aandacht gevraagd voor personen met deze dubbele diagnostiek. Dit is opgepakt binnen de organisatie.

Een zeer positief formulier met als enige opmerking dat diegene zich thuis voelt. We horen trouwens vaak dat het ZRCN als een warm bad voelt: men voelt zich hartelijke ontvangen en voelt de ruimte om zichzelf te zijn. Anderzijds begrepen wij dat groepsprocessen soms ingewikkeld zijn. Dit vraagt om alerte houding van professionals en duidelijk beleid van de organisatie. De evaluatieformulieren zijn eind 2023 meer zichtbaar neergezet.

Zichtbaarheid

Naast de brievenbus hebben we een vaste rubriek in de interne nieuwsbrief 'ZRC-Next', 'De Participatieraad in beeld. Daarnaast staan de folder in de ontmoetingsruimte.

De Participatieraad vergaderde in 2023 vijf keer. De contactpersoon van het bestuur bezocht de vergadering van september.

Twee mensen verlieten de Participatieraad: een stage werd beëindigd en iemand ging met pensioen. Eind december meldde zich een aspirant-lid.

Naast de leden wonen de directeur, een inhoudelijk ondersteuner en een secretariael ondersteuner de vergadering bij.

De zichtbaarheid van de Participatieraad binnen de organisatie vraagt nog de nodige aandacht. Ook zullen we actief op zoek moeten naar uitbreiding.

Hoofdstuk 3 Bedrijfsvoering

3.1 Communicatie

Het is voor het Zelfregiecentrum is essentieel om meer bekendheid te verwerven bij potentiële deelnemers, verwijzers en het algemene publiek.

In 2023 hebben we een belangrijke professionaliseringsslag gemaakt door het inschakelen van externe professionals.

Meer zichtbaarheid met BN'ers

De Gelderlander heeft in 2023 een reeks van vijf gesprekken geplaatst tussen iemand die betrokken is bij het Zelfregiecentrum Nijmegen en een bekende Nederlander naar keuze.

De spin-off van deze interviews is moeilijk te meten.

Eenmalige workshops

In het najaar hebben we 11 verschillende eenmalige workshops gepresenteerd, die allen een link hebben met ons reguliere aanbod. De belangstelling was groot: 48 mensen namen 73 keer deel aan een of meer workshops. 24 mensen maakten via de workshops kennis met ons. Een aantal van hen is ook aan andere activiteiten gaan deelnemen.

De workshops waren een succes en zullen in 2024 opnieuw worden aangeboden.

Rubriek 'Meedoen in Nijmegen'

De rubriek 'Meedoen in Nijmegen' in huis-aan-huisblad 'De Brug' is een redactionele samenwerking van 15 Nijmeegse welzijnsorganisaties. Hij verschijnt eens in de drie weken. Het Zelfregiecentrum Nijmegen is initiatiefnemer, deelnemer en voert het secretariaat.

'Meedoen in Nijmegen' verscheen in 2023 16 keer. Zelfregiecentrum Nijmegen leverde zeven keer een bijdrage. De publicaties zijn te lezen op www.meedoeninnijmegen.nl.

Externe nieuwsbrief

De externe nieuwsbrief wordt gebruikt om ons aanbod te promoten, De nieuwsbrief is in 2023 10 keer verstuurd.

Er waren in december 2023 898 geabonneerden, 17 meer dan in januari 2023. In 2023 schreven 34 mensen zich uit. Dat betekent dat 51 mensen zich inschreven.

Open Huis

Net zoals in 2020 en 2021 hebben we gekozen om mensen uit te nodigen voor een individueel gesprek tijdens twee VIP-dagen in september. Er waren maar 4 aanmeldingen. Uiteindelijk zijn er toch 16 mensen geweest, waaronder vier mensen van Hobbycentrum Oost, 2 vanuit Buurtteam GGZ Nijmegen West en een man van het Buurtteam Volwassenen. Dus uiteindelijk was er toch een goede opkomst. Toch zullen we in 2024 weer een open dag organiseren, waar mensen gewoon binnen kunnen lopen.

Groeps gesprekken met professionals over ons werk

Er zijn 11 gesprekken geweest met welzijnswerkers en zorgmedewerkers. Doel is om ze nader kennis te maken met het Zelfregiecentrum. In de praktijk merken we ook dat steeds deelnemers via professionals binnenkomen.

We hebben acht keer mensen van, al dan niet gecombineerde, wijkteams gezien. Daarnaast waren we één keer onderdeel van de Wijksafari voor het Wijkteam Nijmegen Oost.

Daarnaast hebben wij Praktijkondersteuners GGZ bezocht en van Kracht 10. Hierbij stond overigens hun aanbod centraal.

Interne communicatie

- De interne nieuwsbrief, waarmee we medewerkers informeren over interessante wetenswaardigheden en we nieuwe medewerkers voorstellen, is in 2023 twee keer verschenen: in juli en in december.
- In september vierden we ons 10-jarig bestaan met een feest.
- In december is er een kerstviering geweest voor deelnemers en een lunch voor medewerkers.
- Een stagiaire schreef een werkstuk dat mensen zich bij ZRCN zichzelf mogen zijn en dat dit soms op gespannen voet staat met de veiligheid binnen de groep. Ook keek zij naar de kwalitatieve zorg en de toegankelijkheid van het ZRCN.
- Er zijn gedragsregels opgesteld en opgehangen.

Overige

- Er zijn nieuwe banners gemaakt.
- Er is raamreclame aangebracht.
- Er is gewerkt aan een op te zetten magazine. Dit is in het verslagjaar niet gerealiseerd.
- Er is een stand bemenst op de markt in de Ark van Oost. Hier presenteerde het ondersteunings- en welzijnsaanbod van Nijmegen zich.
- We hebben drie keer op de markt 'Bewegen met Begrip' gestaan. Dit werd georganiseerd door de Sportcoaches van Gemeente Nijmegen.
- Er is gewerkt aan een scenario voor een promotiefilm op basis van interviews. Deze kan door wijziging in de personele bezetting niet worden afgerond.

Werkproces

In 2023 is de hele redactie 9 keer bij elkaar geweest. Vier mensen verlieten de vergadering, twee mensen kwamen ons versterken.

Daarnaast kwamen er subgroepen bij elkaar:

- viermaal overleg over een te maken magazine
- zevenmaal overleg over de banners
- driemaal specifiek over het gebruik van sociale media.

Externe Ondersteuning

Dit verslagjaar zijn we in zee gegaan met het mediabedrijf Sociaal Bekeken van Mirjam Bleeker. Zij presenteert wekelijks twee uniform vormgegeven posts op diverse sociale media.

Op de site Toegankelijk Nijmegen presenteerde wij de toegankelijkheid van Nijmeegse gebouwen. Het onderhoud vraagt om intensieve arbeid. Gemeente Nijmegen heeft de site in 2023 geadopteerd en het wordt onderhouden door een professioneel bedrijf, Ongehinderd.nl. Het Zelfregiecentrum Nijmegen is hier wel bij betrokken.

3.2 Organisatie

Samenstelling van de organisatie en opleidingsplaats

Er werken 120 vrijwilligers bij onze organisatie. Daarnaast zijn er 7 medewerkers via het Werkbedrijf bij ons actief en 10 medewerkers zijn werkzaam in een fulltime of parttime dienstverband (6,11 fte). Daarnaast zijn er ook door het hele jaar meerdere stagiaires actief bij ons.

In 2023 hebben er 4 stagiaires bij ons stage gelopen. Zoals gebruikelijk gaven zes stagiaires van muziek en creatieve therapie extra kleur aan de bruisende vrijdag. Dit jaar waren er geen stagiaires voor drama, maar dat werd opgevangen door een enthousiaste vrijwilliger.

Daarnaast heeft 1 stagiaire van de HAN opleiding Social Work enthousiast bijgedragen aan ontmoetingsactiviteiten. 1 Stagiaire toegepaste psychologie onderzocht het thema "Je welkom voelen" bij onze inloop.

In 2023 begeleidden we ook weer stagiaires van de opleiding tot ervaringsdeskundige van de HAN. Dit keer mochten we gebruik maken van de ervaring van 2 stagiaires.

Twee van onze eigen medewerkers zijn gestart met de opleiding op de Sterkplaats van de HAN. Zij leren hier hun ervaring in te zetten voor anderen mensen met een licht verstandelijke beperking. We werden in 2023 ook enthousiast ondersteund door studenten van de HAN die ons voorzien hebben van nuttige adviezen met betrekking tot toegankelijk van het station in Nijmegen.

Portfolio

Sinds eind 2019 kunnen onze vrijwilligers een persoonlijk portfolio bijhouden. Het portfolio is voor iedereen die een droom, een idee, een wens heeft om zichzelf verder te ontwikkelen.

Soms wil iemand graag een betaalde baan, (ander) vrijwilligerswerk doen, nieuwe taken oppakken, een opleiding volgen, of meer onder de mensen zijn.

Het Zelfregiecentrum biedt voortaan de mogelijkheid om hier aandacht aan te geven. Samen met een coach maakt de vrijwilliger een portfolio en bepaalt wat hij/zij nodig heeft om zichzelf te ontwikkelen. Daardoor weet de vrijwilliger beter welke competenties hij/zij heeft en hoe je die kunt gebruiken om doelen te bereiken.

In de praktijk gaat de vrijwilliger met zijn/haar leerdoelen aan de slag. De coach ondersteunt de vrijwilliger daarbij. Wanneer de vrijwilliger een traject extern wil vervolgen, bijvoorbeeld met vrijwilligerswerk, stage of werk, dan is het portfolio een mooi alternatief voor het CV.

We hebben geleerd dat vrijwilligers die langere tijd bij ons werken zich dusdanig ontwikkelen dat zij hun functie of taak soms ontgroeien. Het portfolio biedt de mogelijkheid om concreet te werken aan een vervolgstap binnen of buiten het Zelfregiecentrum.

Alle ervaringsdeskundige coaches zijn getraind om met het portfolio te werken.

Ook bezoekers kunnen een portfolio gebruiken. Dat is minder gericht op ontwikkeling binnen ons centrum waar zij geen taak hebben, maar op functies buiten ons centrum, bijvoorbeeld vrijwilligerswerk elders, een baan, een opleiding, een functie bij een club of vereniging.

Afscheid

In 2023 moesten wij onverwacht afscheid nemen van twee medewerkers die allebei jarenlang een heel speciale plek hebben ingenomen in onze organisatie.

Jan Troost, onze coördinator van Toegankelijkheid en WIG-medewerker van het eerste uur èn icoon op het gebied van belangenbehartiging in Nederland, moest ondanks zijn vele plannen, na een ernstige diagnose en een kort ziekbed, afscheid van ons nemen. Hij organiseerde zijn eigen uitvaart-bij-leven tijdens een onvergetelijke Prematorium-party in april. Half mei overleed hij.

Jan Boers, grondlegger van Onderling Sterk Nijmegen en jarenlang voorzitter van deze groep, had net voor de zomer afscheid genomen van het Zelfregiecentrum om van zijn pensioen te genieten, toen hij heel onverwacht tijdens zijn zomervakantie overleed.

We zullen hen niet vergeten.

3.3 Organisatie in beeld

Bestuur met als voorzitter:	Wim Hompe
Participatieraad met als voorzitter:	Ton van Hout
Directeur:	Jos Kersten

Bedrijfsvoering:	Caroline Spoelstra
Persoonlijke Ontwikkeling o.l.v.	Annemieke van der Gronden
Ontmoeting o.l.v.	Allart Sparenburg vanaf 1 juni (daarvoor Rob Aalders)
Inzetten Eigen Ervaring o.l.v.	Bianca van Raaij
Belangenbehartiging o.l.v.	Jos Kersten

Beleidsteam:	Sabrina Abdoelbasier, Peter Eggen en anderen
Coachingteam o.l.v.	Annemieke van der Gronden, Petra Montforts, Laurian Alferink
Onderling Sterk o.l.v.	Jaheed Andishmand en Laurian Alferink
Toegankelijkheid o.l.v.	Jan Troost; Els van der Ploeg (vanaf 1 september)
Onderwijsproject o.l.v.	Bianca van Raaij
Wmo Denktank o.l.v.	Peter Eggen

Communicatie:	Marcel Kersten, Annemieke van Noortwijk en anderen
Secretariaat:	Birgit van der Putten
Vrijwilligersaanspreekpunt:	Laurian Alferink, Jack de Rooij
Receptie o.l.v.	Ramon de Vaan
ICT-er en servicemanager:	Paul van Echteld
Financiële administratie:	Carin Kersten, Paul Vermond (tot augustus)
Facilitaire dienst:	Berry Geurts, Frank Janssen, Ricardo Knoop
Klussen en tuinonderhoud:	Henk Noortman